

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO
ČETRTLETNO DIN 15
CELOLETNO DIN 60 / ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTNINO / OGLASI PO
CENIKU / POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150.
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA
V. VČITELJSKI TISKARNI/
ROKOPISI SE NE VRA-
ČAJO / ANONIMNI DO-
PISI SE NE PRIOBČV-
JEJO / POŠTNINA PLA-
ČANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Nova Jugoslavija.

Reorganizacija Orjune napreduje! Počasi ali sistematično se vrši pregrupacija in filtracija orjunaških vrst, ki bodo mogle v kratkem pokazati, da je Orjuna jugoslovski ptič Feniks in da je ni mogoče zatreči, kakor tudi ne njene osnovne podlage — Jugoslovenstva. Reorganizacija še ni zdaleko dovršena, ali gotovi simptomi kažejo, da je nadej na dober uspeh upravičena. Spričo tega pa v vsakem pravem Orjunašu vstaja že danes vprašanje, kam in kako potem, ko bomo z našimi napadalnimi četami zopet v bojni formi in ko bo potreba po delu v notranjosti organizacije posvetili pozornost zopet zunanemu svetu!

Jugoslavijo ali pravilneje SHS vladajo danes stare generacije, ki jih glavni karakter je izolacija od pravega, realnega, narodnega življenja in popolno pomanjkanje resnične, ter močne nacionalne zavesti. Jugoslovenska inteligenca, ki bi morala biti nosilec narodnega duha, je povsem odvrnjena od naroda in živi v neki posebni atmosferi, ki je pravi mixtum compositum raznih zapadnoevropskih kultur. Prepada med narodom in inteligenco rapidno raste. Na eni strani gornji sloji naroda, ki poznajo pravi narod le, kadar jim mora odriniti dačo za njihovo vzdrževanje. Zaslepljeni po blešku zapadnoevropskih kultur upirajo oči vse drugam kakor v domačo zemljo in postajajo tuji na rodni grudi. Na drugi pa narod — seljak, ki hodi svoja stara izvožena pota pod vodstvom ljudi, ki so znali izkoristiti konjunkturo ter se mu nadmetniti za voditelje.

Ta izolacija pa je bila vzrok onim eksperimentom naše inteligence s tujimi sistemi, ki jih je brez poznavanja narodne duše presajala med narod in sadila po jugoslovenskih gredicah papirnate rožice. Popisani papir, to je bilo vodilno geslo naše inteligence, ki je mislila s polo popisane papirja odrešiti narod in vrgla, da bo z naprednjakarskimi potiskanimi tiradami prodrla med narod. Naš narod pa je star dolgih tisoč let in je z zaničevanjem krenil preko teh pismov in hodil svoja lastna pota, sicer slabo, ali sam brez ozira na pisarčice in poklicne brbljače.

Ta nesrečni prepada med »škričarijo« in masami naroda pa je potreba temeljito premostiti. In dolžnost Orjune je, da gre v narod in

mu z dejanji dokaže, da ne zna samo govoriti, temveč resno in resno delati. Oboževanje papirja je treba končati, ker predstavlja čaščenje mrtvega idola. Namesto papirnatih programskih bojov razvijmo prapore z znamenji mladosti, zdravja in neizčrpne življenske moči naše grude.

Tragično vladno naše impotentne živo mrtve inteligence, ki se duši v kavarniškem in cvičkarskem ozračju, je treba zavreči, ker s svojo politiko materializiranja in umetnega separiranja zavira kot trhlji jez tok novim vodam, ki naznanjajo prihod Velike Jugoslavije brez SHS in živih mrtvecev.

Vsak narod ima svoje ideale, katerim se ne bo izneveril, dokler je duhovno živ in svež. Tako tudi jugoslovski, ki ima dva ideala Jugoslovenstvo in Slovanstvo ter z njim zvezano hrepenenje po iztoku. Naj naša po zapadnih kulturah pokvarjena inteligenca še toliko sili k Rimu in Parizu, narod pa bo vedno upiral oči na Izток, kjer je matuška nas vseh, ki nas bo po svojem prestanem preosnavljanju povedla v bratsko kolo. Orjuna bo, kakor doslej glasnica in prvobornilca teh teženj in še dosledneje skrbela z vsemi sredstvi za njih popolno izvršitev. Od tudi tudi njeno naziranje, da ni dajati nikakih političnih obvez naprej. Kar si bo izvolilo 100 milijonov bratov, to bo sprejelo 1 borih 20 milijonov Jugoslovenov, posebno še, ker že baš sedaj ovirajo politični kalupi ujedinenje Bolgarov z ostalimi brati. Vsaka oblika je mogoča, nič ni obilnega, ker ni forma, nego vsebina vse! Minimum politike, maksimum dela, to bodi deviza prerojene Orjune. Partizanstvo je posej za brezposelnost in s papirjem ni moči osrečevati zemlje. Pomračenje SHS se nagiblje h koncu! Že vstaja zarja nove Velike. Napredne in ustvarjajoče Jugoslavije in njene prve pionirke — Reorganizirane Orjune, tega jedra fizičnega in moralnega zdravja mladosti jugoslovenskega naroda, ki se ne laška masam, niti ne vzbujajo njihove živalske instinkte, nego razvija njihovo borbenost z namero doseči višek konstruktivnosti. A. V.

Mizice za pisalne stroje.
THE REX CO., Ljubljana.

Italijansko petje v Ljubljani.

V Ljubljani je nameravala peti japonska operna pevka Teika Kiwa, ulogo Buterfly, kar je razveselilo vso našo glasbo ljubečo javnost in je bilo po zanimanju soditi pričakovati najlepšega uspeha. Na nesrečo pa je operna pevka g. Teika Kiwa zmožna zapeti to ulogo samo v italijanski, kar pa je zbudilo med tukajšnjimi nacionalisti upravičeno ogorčenje, najsi je delo italijansko in je tudi razumljivo za ostale narode, da slušajo Puccinijeve osladne melodije v divni italijanski. Po intervenciji teh nacionalistov je uprava Narodnega gledališča, ki ni bila sama informirana, da poje gospa Teika Kiwa svojo

ulogo v italijanski, odpovedala (gostovanje, upoštevajoč razpoloženje nacionalistov).

Ob priliki objave te odpovedi pa se je cenjena uprava pritožila, »da je dostikrat na ta način onemogočeno svetovnim umetnikom nastop na naših deskah in da je to obžalovanja vredno, ker smatra, da se je naša opera razvila do višine, ko potrebuje umetniške manifestacije mednarodnega značaja in važnosti!«

Nacionaliste ta čudna izjava zelo preseneča, ker je vendar veleposlovanje upravi Narodnega gledališča prav dobro poznano, da smo principiarno samo proti italijanskim

nastopom na deskah našega Narodnega gledališča in da nismo imeli niti besedice pomisleka, ko je zadonel z njegovega odra nemški ali katerikoli drugi glas.

In kakor smo zelo dobroverni ljudje, tako pa ne moremo razumeti tega, da bi baš zavoljo tega našega protitalijanskega stališča kaj posebno trpela Ljubljana, ki ima Italijanov s celim slovenskim delom jugoslovenskega naroda že preko grla dovolj in ki jo ni potem, ko se čuje odmev proklete »Giovinezze« od Rakeka in Planine potreba še posebej hoditi v opero poslušati razne umetniške manifestacije laških tenorjev mednarodnega značaja.

Narodno gledališče v Ljubljani je v prvi vrsti narodno in mora biti kot tako odsev žitja in bitja naroda ter se dvigati liki svetilnik preko celega narodnega teritorija to in onstran državnih meja. Kak pa bo sprejem odseva tega svetilnika pri tretjini Slovencev, ki ječe pod najstrašnejšim jarmom, ki mu ne dovoljuje niti slovensko moliti v cerkvi, kaj šele po cesti slovensko prepevati, potem, ko bodo raz njegovih »desk« zadonele besede onega jezika, ki pozna zanje samo izraz »schiavi«, ni težko predvidevati!

Morda so gospodje, ki so jim dani ključji hrama slovenske besede, na to dejstvo pozabili, ko so mislili, kako zatožiti nacionaliste pri javnosti, da dostikrat onemogčajo svetovnim umetnikom nastop na deskah slovenskega narodnega gledališča. Toda naj bodo i v bodoče uverjeni, da bodo nacionalisti, ki prav srečno izhajajo brez italijanske v privatnem življenju, kakor na deskah Narodnega gledališča

vedno založili vse svoje sile za to, da se ne bo začula italijanska beseda v njegovih z narodnim denarjem plačanih in vzdrževanih prostorih, dokler ne bo i v Trstu in Gorici svobodno in neovirano zapel naš Beteto v rodno jeziku jugoslovensko pesem, pa makar ne pred Italijani, nego pred tržaškimi Jugosloveni.

Beograd in Zagreb lahko poslušata italijanske pevce, Ljubljana pa jih ne bo, ker ne čuti po tem prav nikake potrebe. Prepričani pa smo, da se bo i v teh dveh naših prestolnicah, kjer ne le samo preradi poslušajo italijanske pevce, nego sprejemajo i italijanske lire, kaj kmalu premislili in pričeli pozdravljati italijansko pojoče pevce vsaj tako, kakor so pred vojno nemške in madžarske.

J. Trpin.

Najboljša krema za čevlje

Nesocialno postopanje z železniškim delavstvom:

Razmere na naših železnicah.

Pred dvema mesecema je stopil novi pravilnik o voznih povlasticah v veljavo in povzročil silno razburjenje med vsemi prizadetimi, v prvi vrsti pa med železniškim delavstvom. Med ostalimi odredbami tega novega pravilnika je namreč tudi točka o razveljavitvi rodbinskih delavskih legitimacij za kupovanje kart po režijski ceni. S tem nepremišljenim ukopom je bil prizadet najtežji udarec najbednejšim državnim uslužbencem — železniškim delavcem, ki že itak jedva izhajajo na način vse preje, kakor dostojen življenju civiliziranega človeka. Gospodom, ki vedre in oblačijo v Beogradu, ni bilo dovolj, da so tem siromakom odrgali 10% od plače po novem finančnem zakonu za leto 1926/27. in povišali davek na ročno delo na 3.30% celokupnega zaslužka, nego so jim odvzeli edino dobroto, ki so jo imeli od službodajalke — države, pravico do voznih rodbinskih režijskih kart. Kolikoga pomena so bile te ugodnosti za delavske rodbine naših progovnih delavcev, pa ve vsakdo, ki mu je vsaj malo poznano bomo življenje le teh. Omenimo naj samo nabavo živil na deželi in pri nabavljalnih zadrugah, ki je bilo rentabilno za delavca, ki mora trikrat preobrniti vsako paro prej, ko jo izda.

Ako pa primerjamo nadaljnje točke tega pravilnika vidimo, da imajo pravice do popustov, na že-

leznih razna društva tako kulturna, sportna in druga, katerih nimajo družinski člani železniških delavcev, ako niso člani omenjenih društev. Dočim imajo še vedno dalje pravico gospodje ministri do celih posebnih salonskih vagonov, pa nimajo ubogi železniški delavci rodbinski člani niti 1/4, niti 1/2 kart, kar bi bilo najmanj pričakovati, če že misli država, da bo toliko prištedila, ko jim je odvzela pravo do nakupa režijskih kart.

Posledica finančnega zakona pa je menda tudi nova službena razdelitev, ki je bila nedavno dostavljena vsem službenim edincem. Z njo so prizadete več ali manj skoro vse postaje. Posebno pa še male, kjer je norminiran službeni stalež tako, da se bo moralo v slučaju bolezni ali dopustov vršiti služba po posameznikih permanentno in je postal s tem osemurni delavnik iluzija, kakor tudi nedeljski počitek, ki pojde na rovaš novim odredbam brez pare za nadurno delo. S tem salomonskim sklepom je posebno udarjeno prometno osebje, ki bo moralo marsikje na ta način delati službo nepretrgoma noč in dan, če pojde kateri izmed prometnikov na dopust, kateri mu pritiče po zakonu. Kako pa bo izgledala potem varnost prometa, si ni baš težko predstavljati in se le močno bojimo, da ne bodo mogle zaleži v slučaju eventualne nesreče, vse še tako odloč-

no sestavljene okrožnice, s katerimi ne bo mogoče preprečiti sudarov. Ob taki priliki bi skoro iz srca privoščili, da bi bil prizadet vsaj malo tudi kateri onih naših vrlih narodnih očetov, ki so kot tropa brezglavih ovac glasovali za vse te nove odredbe, katerih dalekosežnost bo izkazana kaj kmalu.

I. T.

SVETLA GLAVA

PEČE LE Z

**Dr. OETKER-
JEVIM
BACKINOM**

Najboljše in preizkušene recepte pošilja na željo brezplačno in poštne prosto

**Dr. OETKER, d. z o. z.
MARIBOR.**

Dopisli.

Zagorje. Radi postavitve samostojne defavske liste smo postali Orjunaši. »Slovenčevemu« dopisniku velekapitalisti. Radi verujemo blagemu »Slovenčevcu«, da smo Orjunaši z našim delovanjem prekrizali marsikateri lepi načrt njegovih šefov, ali zato še dolgo ne zaslužimo, da bi nas le ti smeli obrekovati. Orjunaši smo kapitalisti! Dobri gospodje, ali se vam ni roka zastavila, ko ste zapisali to grdo laž. Mi, ki ne vemo, kaj bomo jutri jedli in ki v potu svojega obraza služimo svoj bori vsakdanji kruhek, pa da smo velekapitalisti. Mnogo primer je mogočih na svetu, ali tako žalostnih pa se morejo posluževati le oni, ki so mislili, da bodo želi svoje klasije na račun tako lepo zamišljenega večnega spora med proletariatom in Orjuno. In zagadeli bodo tudi temu klavernemu primerjanju primerni uspehi in »Slovenčevci« se bodo s takim orožjem, ki ga zamore oceniti poslednji zagorski rudar, pošteno opekli.

Kar se tiče velekapitalizma pa vemo le, da se počuti prav dobro baš pod krivo palico in da se ga i Vi, ki ga očitate nam, prav nič ne branite, četudi ga skrivate pod klop, kadar prihajate oznanjat med Zagorjane evangelijsko edinozveličavnega krščanskega socializma.

Zgornja Šiška. Ob priliki mladinskega dne Jugoslovenske Matice je bila izobešana na naši šoli zastava, na kateri ni moči razbrati več, kakšne barve je bila svoje dni. Menimo, da bi občina, ki ni baš med najsiriomašnejšimi, že lahko nabavila šoli kako dostojno zastavo in da smo videli sedaj poslednjič te žalostne brezlike in brezbarvne ostanke nekdanje zastave.

Prekmurje. V mariborskem »Večerniku« beremo, da se pripravlja pri prosvetnem oddelku v Mariboru

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIĆ IN DRUG

LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 24

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmodernejše urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. — Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risane, dnevniki in beležnice.

velika premestitev učiteljev iz Prekmurja. »Večernik« pravi, da bodo zadeti pri tem napredni učitelji, ki so zadovoljni v tamkajšnjem kraju in ki z uspehom delujejo med tamkajšnjim narodom. Nadalje se bavi dopisnik z vprašanjem, kako učiteljstvo bi se ne smelo pošiljati v Prekmurje. Madžarska postavlja na mejo najboljši svoje moči, z naše strani se pa gleda na to šele v sporedni vrsti. Tako se zanemarljivo pokrajina, kateri bi morali posvečati največjo pozornost. Dobra popuščenja in usmiljenja mora že enkrat prenehati. Kdor je nesposoben, temu ni mesta tudi v Prekmurju. V Prekmurje treba starejših praktičnih mož, da se ne bo smatral, kdor ima par let službe že starejšim sposobnim vodnikom. Kar se je do sedaj zagrešilo, naj se z novim šolskim letom temeljito popravi, da ne bo potreba iskati za osebe, ki se čutijo sposobne voditi šole tolmača, če se hoče vršiti eno ali drugo zaslišanje v našem jeziku. Novih starejših izkušenih mož treba, če hočemo kaj izboljšati položaj prosvete v Prekmurju.

Upamo, da bodo merodajni krogi te naše pripombe upoštevali, ker bomo sicer prisiljeni iznesti vso tužno sliko tozadevnih razmer, ki kličejo po remeduri.

Politična trenja se lahko nadaljujejo, politične intrige še bolj razcvetajo, lahko se vrsti še šest novih Uzunovičevih vlad, ali eno je neizbežno in to je obračun! Kadar bo priklopila sila do vrhunca, bo vstal narod in pokazal, da še živi v njem stari duh borcev s Kumanovega in Mačkovega kamna in da se da raznim Kleonom, Alkibiadom XX. veka vleči za nos le izvestni čas.

Naš pokret.

Reorganizacijske sestanke sta priredili Orjuni Donji Kaštel in Kaštel Kambelovac. Razpokoženje na obeh teh dveh sestankih je pokazalo, da je med pravimi Orjunaši dovolj volje, enkrat za vselej temeljito prečistiti orjunaške vrste in do korena izvesti toliko potrebno reorganizacijo Orjune.

Na mitingu Orjune Split bodo po dosedanjih prijavah govorili slavni vojvoda br. Kosta Pečanac, junak topliškega ustanka, komesar Orjune Beograd br. inž. Miloš Radojlović, poznani stari nacionalni borec profesor Mle Pavlović iz Beograda, organizator Orjun Južne Dalmacije Ante Bartulović, dr. Petrović, predsednik oblastnega odbora Orjune Split in najbrže tudi br. Veliki čelnik Marko Kranjec. Po listi teh govornikov je gotovo, da bodo na tem zboru izrečene orjunaške besede dostojen odgovor na razne komedijske manifestacije onih tam preko in da bo njih odmev odjeknil tako v Beogradu, kakor v Rimu. Dalmacija je jugoslovenska in mora jugoslovenska ostati, makar za ceno krvi nas vseh!

Kronika.

...Kdo je sploh potreben naši domovini? Kričaji so ji potrebni, ki se kakor besni zaganjajo ob vse, kar ni prirojeno njih osebnim nameram in zahtevam, in kličejo prokletstvo nebes na vse, ki se protivijo le z besedico njih tesnoscim in omejenim vzorom in nazorom.

...Naš narod živi prav zadovoljno — z neko zadovoljnostjo, ki je vsem drugim narodom in plemenom nepoznana — naš narod živi ob medsebojnem prepiru.

Čim bojevitiji je kdo izmed nas, čim besneje se zaganja v druge, ki so boljše od njega, čim glasneje in drzoviteje kriči, čim bolj hvalisa samega sebe, čim bolj povzdiguje svoj smešni puhli »jaz« — tem večji je, tem bolj ga časte, tem glasneje slavospeve mu pojo.

O, marsikaj je gnilega v tem rodu! A povedi jim to — s koli te pobijejo.

In lastnih, samoniklih nazorov — teh pri nas ne smeš imeti, Bog varuj! Kaj pa bi bilo z avtoriteto!

Pri drugih narodih se upoštevajo mlade moči, in čim več jih ima kak narod, tem ponosnejši je. In zato jih goje, jih podpirajo. A pri nas se ne smeš javiti, dokler nimaš sivih las, ali vsaj — pleše! (Meško).

„Raduje se življenje nam, saj Radion pere sam!“

RAZUMNA MICA

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Varuje perilo!

Nekateri komunistični voditelji so baje v zvezi s komunisti, vsaj tako so iztuhli komunistični omladinci, ki se silno hujujejo zavoljo tega. Baje so za ta iskarijski čin izvedeli potom boljševiškega poslanstva na Dunaju. Ne vemo, koliko naj bi bilo na tem resnice. Informirani pa smo, da so svjetli v obče ne zaupajo vsem slovenskim komunistom in da jih smatrajo vse skupaj za vse kaj drugega, kakor zavedne boljševeke.

Sivolasemu soborcu Petra Mrkonjića br. Tomanu niso še dosedaj izplačali po parlamentu mu odmerjene pokojnine. Zato pa bo dobival poleg dnevnice predsednik ljubljanskega oblastnega odbora 50.000 dinarjev nagrade. Pa kaj, sivolasi Toman je bil izdajalec in se je boril za to zemljo, ko se še mnogim o njej, ki danes vedre in oblačijo v njej, sanjalo ni. Poleg tega pa tudi ni leta 1914. držal patriotskih avstrijskih govorov, kakor drugi, ki jih danes obsipuje hvaležni narod s knezovskimi darili. O, domovina ti si, kakor vlačuga, je dejal ranjki Ivan s Klanca in se ni motil, skoro da je rekel premalo.

Italijanski mešetarji in lesni trgovci, ki kupujejo pri nas, ne plačujejo naši državi nobenih davkov, dočim pa morajo v redu odrajavati Italiji svoje davčnine. Naši lesni trgovci se bore z najtežjimi bremenami, med katere je prištevati gotovo v prvi vrsti skoro neznosne davke. Lahki pa od svojih milijonskih kupčij ne odrajavajo naši zemlji niti počene pare. Mislimo zbog tega, da bi bilo zelo umestno, če bi morali plačati laški pritepenci od vsakega vagona, ki ga kupijo in prodajo gotove procente in v državno blagajno. Ako so Italijani svoje finance tako dobro uravnali, da morajo plačevati laški konjski lišaji i celo na našem teritoriju pri pristojnih konzulatih samski davki, potem ne bo i našim sicer tako kvalificiranim davkoiztirjevalcem samo težko najti način, s katerim bodo napravili malo luknje v nikdar polne polentarske bisage. S tem bodo koristili državnim kasam in se ne malo prikupili našim trgovcem.

»Delavsko Politiko« boli, da so otroci proletarcev v Orjuni in pozivlje starše, da zabranijo vstop njihovih otrok v Orjuno. Verujemo, da je »Delavski Politiki« težko, ko vidi, kako prehaja mladina v naše vrste, ali je že tako, da je po vseh bridko grenkih izkušnjah starih proletarcev jela izpregledovati in stopati na pota po katerih si bo mogla edino izvojevati lepšo in boljšo bodočnost, nego je bila trpljenja polna preteklost njihovih staršev.

Velika žehta ni več strašilo, pred katerim je vsaka gospodinja enkrat ali dvakrat mesečno trepetala. Danes je vsaka gospodinja v stanju, da tako delo opravi kot za zabavo. Vsak teden postavi umazano perilo, da se čez noč namoči, a potem ga prekuha v »RADIONOM« v času, ko pripravljajo kosilo. Končno izper v čisti vodi, pa je v eni uri pranje gotovo, a perilo belo kot sneg.

Morilec blagopokojnega brata Žica Marko Grgin in njegov sin Mate bosta morala glasom sklepa senata ostati v zaporu, dokler ne bo rešena ničnostna pritožba, katero je vložil državni pravdnik.

Krščanski socialisti so šli z delavsko Orjuno v Dalmaciji zajedno na volitve v Delavsko zbornico, kar je nekega krščanskega socialista iz Ljubljane zelo razkačilo. Verujemo, da je po vsem divjanju »Slovenčevcev« udarec s kladivom istim po glavi, ko čujejo o tej najnovejši kooperaciji njihovih krščansko-socialističnih soborcev v Dalmaciji. Ali je že tako, da so se je ljudem odpirati oči in da so v Dalmaciji jeli krščanski socialisti hoditi pota, ki so sicer diametralno s politiko klerikalizma, a v interesu nacije in napredka delavskih mas. Sicer pa bodi v tolažbo slovenskih krščanskih socialcev povedano, da se v Dalmaciji počutijo v Orjuni prav dobro celo visoki cerkveni funkcionarji in da ji je vse preje, kakor nenaklonjen celo sam vladika Uccellini, ki je po svoji znanosti izjavi:

»Naj nas ne loči različnost jezikov in ver! Slovenci, Hrvati in Srbi smo en narod, ki ima skupno bodočnost!« povsem izgrajen Orjunaš, katerega bi lahko vedno s ponosom sprejeli v naše vrste.

Rimione Adriatica ali po naše Jadranska zavarovalna družba v Trstu nikdar ne zamudi izkazati globokega spoštovanja on. Mussoliniju in njegovim opričnikom. Tako nam javljajo iz Trsta, da je bila njena palača v Trstu ob priliki nesramnih protijugoslovenskih manifestacij z odkritjem spomenika zmage najbolj okrašena in na večer najlepše razsvetljena. Lahko Jadranski zavarovalni družbi, koji navzlic temu donajajo afilirana podjetja v Jugoslaviji lepe denarje. Tržaški fašisti pa se lahko po vsem tem smejejo v pest Jugoslovenom in manejo roke nad njihovo kapitalno omejenostjo.

Pašić in izobrazba naše mladine. Dočim so naši humanitarno orientirani profesorji vsi divji, če jim kdo samo omeni, da bi bilo dobro vzgojiti našo mladino v borbenem duhu in po vojniškem vzoru, pa je pokojni Pašić, pred katerim so težali vsi naši c. kr. profesorji na trebuhu ponovno razmišljali, kako bi uvedel na srednje šole obvezno vojaško obuko o orožnimi vežbami.

»Orjunaši imajo alarm« je povedati brumni »Slovenec« svojim čitateljem. Strah »Slovenca« pred našimi alarmi nas radosti, vendar pa naj bodo blagi »Slovenčevci« uverjeni, da imamo Orjunaši sedaj mnogo bolj važnega opravila, kakor lasati se z njimi in si mazati roke z gnusobo internih političnih borb. Kar se tiče onega žabjega napihovanja o nekih protiučrepih smo le radovedni, kako se jih neki predstavljajo junaški branilci slovenskega ljudstva in da li nam mislijo prekrizati naše teroristične načrte s

kakim Kolomandovim žegnom, anathemo ali pa celo z bridko sabljo kakega bivšega c. kr. oficirja in prijatelja bivših k. k. feldkuratov in kandelaberskih hujskačev.

Prisilna razlastitev ali kaj. Po četrtem atentatu na Mussolinija so goriški fašisti s sodelovanjem ognjegascv in splošni pasivnosti varnostnih organov naskočili Trgovski dom v Gorici in se s silo tam vtaborili. Prisilili so lastnika hiše, ki je Trgovska obrtna zadruga, ki je v likvidaciji, da je odstopila formalno prostoro šolskemu patronatu, v resnici pa fašistovski stranki, ki je v poslopiju nastanila svoje tajništvo. Slovincem so milostno prepustili v rabi dvorano za nekaj večerov v letu. Sedaj pa se nočejo fašisti niti s tem zadovoljiti. Trgovski dom se mora docela pretvoriti v Fašistovski dom. Radi tega pritiskajo na merodajne faktorje, naj jim prodajo poslopije. Sam prefekt jih je pozval k sebi in jim stopiljo hišo fašistom, soj so itak v likvidaciji, ki bi jim potem celo ceneje odstopili poslopije, ne glede na veliko materialno in moralno škodo, ki bi jo goriški Slovenci s tem utrpeli. Tako jim preti nevarnost, da izgube še zadnjo pravico do uporabe dvorane in celo nevarnost, da izgube celo zadnje zavetišče v Gorici sploh, kajti že vse kaže, da se ne bodo fašisti omejili s prisvojitvijo Trgovskega doma in da že gledajo, kako bi si prilastili še drugih prostorov, s katerimi razpolagajo goriški Slovenci. Posebna nevarnost preti društvenim prostorom v ulici San Giovanni.

Gonja proti mladinskim knjigam. Kakor vse kaže se je gonja proti mladinskim knjigam zopet oživila, in sicer tokrat v Rihenberku. Italijanski učitelji so naročili učencem, naj prinesejo v šolo slovenske knjige. Otroci so jih ubogali in prinesli v šolo »Prve korake« in »Kolačke«, ki so jim jih pa učitelji pobrali. Ob lasti seveda ne čuti potrebo, da bi posegala vmes, dasi spada tako početje pod kazenski zakonik, obratno. Šolski skrbnik v Trstu bo te učitelje še posebej pohvalil in morda jim bo izrazil svoje dopadajenje celo sam naučni minister.

Še o italijanskih učiteljih. Vse učiteljstvo kožbanskega okraja v Brdih je pred kratkim ponovno prejelo okrožnico, s katero se opozarjajo, da se še vedno dogaja, da pozdravljajo šolski otroci na cesti z »dober dan« in ne po italijansko ali po rimljansko z dvigom roke. Učiteljstvo se najstrožje opozarja, da morajo taki slovenski pozdravi izginiti tudi s ceste, sicer naj si posledice, ki bi znae iz tega nastati, pripisujejo sami sebi. Tako se dogajajo sedaj slučajji, da pozdravljajo otroci celo lastne starše na cesti — italijanski.

Postopanje s še ostalimi slovenskimi učitelji. Pred kratkim so v Kojskem v Brdih blagoslovili karabinersko zastavo, h kateri so, kakor je to običaj, povabili prefekta in vse dostojanstvenike od blizu in daleč. Na slavnosti pa je morala tudi vsa

šolska mladina, in sicer ne samo iz Kojskega, temveč celo iz Vipolže in Medane. Učitelji so dobili celo striktni ukaz, da ne smejo izostati. Prišli so radi tega tudi slovenski učitelji in prisostvovali neskončnim govorom in sprevedu vedno pod strogim očesom didaktičnega ravnatelja in njegovega oprode, nekega odpadnika iz Zgonika, učitelja v Kojskem. Pazila sta oba, ali držijo učitelji dovolj visoko roke in kako se sploh obnašajo. Kakor kaže niso bili z njimi posebno zadovoljni, kajti obetali so nekaterim že radi njihovega premalega navdušenja grajo in morda še kaj hujšega.

ZRNA.

Protekcija. V Vojvodini je pred par meseci polagal neki učitelj praktični učiteljski izpit. Izpita ni napravil radi nedovoljnega znanja. Po vseh pravih logikah bi moral drugič pred izpraševalno komisijo. Temu pa ni tako, ker je bil pred kratkim nenadoma imenovan šolskim nadzornikom in tako nadzoruje sedaj učitelje, ki so daleko sposobnejši od njega.

Pravijo, da je ta učitelj kum onega do nedavna aktivnega radikalnega ministra.

Kam to vodi? Iz Črne gore prihajajo vesti, da so v odmetniškem procesu obsojeni hajduki, ki so za tuje denarje skušali rušiti to zemljo po najvišjem sodišču v Podgorici. Še bolj obsojeni nego v prvi instanci. To ostro postopanje z izdajalci zemlje je čisto na mestu. Ali pri tem se poraja v človeku vprašanje, kako to, da so podrejeni možje kot Radojica obsojeni na smrt, dočim je bil njih duševni vodja Jovan Plamenac sprejet s častjo v Beogradu in dobro nagrajen za njegovo izdajniško delo. Čudna smo mi zemlja. Dočim obsojamo brezpomembne ljudi na smrt, puščamo v svobodi idejne očete krvavega črnogorskega Badnjega večera, črnogorskega tabora v Gaeto.

Gorje zemlji, če pojde i v bodoče po teh potih, ker je več, kakor nepošten izdajalec smatrati neizdajalce in največje sprejemati s častjo, male pa puščati gniti v temnicah.

Odočna beseda. V odgovor na Mussolinijevo čvekanje o popolnem poitalijančenju Južne Tirolske in bodočih 100% južnotirolskih Italijanov, je naslovil Andreas Hofer Bund nanj javno pismo in v njem med ostalim približ sledeče:

Če pa bi že bil po sedanjih vlastodržcih zatrti poslednji Nemec na Južnem Tirolskem in če bo nato namesto Nemcev ostalo le nekaj stotisoč stoprocentnih Italijanov, naj bodo le ti z Italijo zajedno uverjeni, da se ne bo veliki nemški narod nikdar odrekel južnotirolski zemlji.

Nemški narod si bo znal z lastno močjo izgnati Južno Tirolsko zopet pridobiti.